

EDUSKUNNAN VASTAUS 281/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi Kainuun hallintokokeilusta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi Kainuun hallintokokeilusta (HE 198/2002 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 24/2002 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Kainuun hallintokokeilusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään hallintokokeilusta, jonka tarkoituksena on hankkia kokemuksia maakunnallisen itsehallinnon vahvistamisen vaikutuksista Kainuun kehittämiseen, kunnallisten palvelujen järjestämiseen, kansalaisten osallistumiseen, kunnallishallintoon, valtion aluehallinnon toimintaan sekä maakunnan ja valtion keskushallinnon suhteeseen.

2 §

Soveltamisala

Lakia sovelletaan Kainuun maakunnassa hallintokokeiluun Kajaanin ja Kuhmon kaupunkien

sekä Hyrynsalmen, Paltamon, Puolangan, Ristijärven, Sotkamon, Suomussalmen ja Vuolijoen kuntien alueella (*kokeilualue*).

3 §

Maakunnan asema

Kainuun maakunta toimii tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissä maakunnan asukkaiden itsehallintoon perustuvana julkisoikeudellisena yhteisönä, josta on voimassa, mitä kuntalaissa (365/1995) tai muussa laissa säädetään kuntayhtymästä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

4 §

Maakunnan tehtävät

Maakunta huolehtii maakunnan suunnittelusta, alueiden kehittämisestä, terveydenhuollosta, sosiaalihuollosta ja koulutuksesta sekä niiden

rahoituksesta siltä osin kuin nämä tehtävät kuuluvat maakunnan toimialaan tämän lain mukaan.

Maakunta huolehtii myös maakunnan yleisestä elinkeinopolitiikasta, edistää yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten julkis- ja yksityisoikeudellisten yhteisöjen ja säätiöiden kanssa ja valvoo maakunnan etuja. Maakunta voi antaa lausuntoja ja tehdä ehdotuksia viranomaisille.

5 §

Maakuntaan kuuluvat kuntayhtymät

Maakuntaan kuuluu sen tehtävien hoitamista varten:

- 1) Kainuun liitto;
- 2) Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä; sekä
- 3) Kainuun koulutuskuntayhtymä.

6 §

Kansallinen kehittämisrahoitus

Valtion talousarvioon otetaan sisäasiainministeriön pääluokkaan määräraha kokeilualan kehittämistä varten (*Kainuun kehittämisraha*).

7 §

Rakennerahastot

Valtion talousarvioon otetaan rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetun lain (1353/1999), jäljempänä rakennerahastolaki, 10 §:ssä tarkoitettujen maksuviranomaisien pääluokkaan valtion talousarvion Euroopan yhteisön rakennerahastovarojen valtion vastinrahoitusta varten tarvittava määräraha Kainuuta varten.

Valtioneuvosto osoittaa valtion talousarvion rajoissa valtion talousarvion rakennerahastovaroja koskevilta momenteilta Kainuun maakunnalle kiintiön momenteittain.

2 luku

Maakuntavaltuusto

8 §

Maakuntavaltuusto

Maakunnan päätösvaltaa käyttää maakunnan asukkaiden neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan valitsema maakuntavaltuusto siten kuin tässä laissa säädetään.

Valtuustossa on 39 jäsentä. Valtuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia toimikaudekseen, jollei valtuusto ole päättänyt lyhyemmästä toimikaudesta. Puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Lisäksi Vaalan kunta nimeää maakuntavaltuustoon kaksi edustajaa, jotka ovat valtuuston jäseninä sen käsitellessä Kainuun liiton toimialaan kuuluvia asioita, rakennerahastovaroja ja niiden vastinrahoitusta koskevia asioita sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) säädettyjä asioita.

9 §

Maakuntavaltuuston yleiset tehtävät

Maakuntavaltuusto johtaa ja sovittaa yhteen 5 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien toimintaa, päättää niiden toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä toimii kuntalain 81 §:n tarkoittamana kuntayhtymien ylimpänä päättävänä toimielimenä.

Maakuntavaltuusto päättää maakunnan ja maakuntaan kuuluvien kuntayhtymien hallintosäännöstä ja muista johtosäännöistä, vuotuisesta talousarviosta sekä rahoituksen jakamisesta maakunnan eri toimintoihin.

Maakuntavaltuuston tulee huolehtia, että kuntayhtymien järjestämät palvelut ovat riittävästi jokaisen saatavilla niiden koko toimialueella.

10 §

Maakuntavaltuuston tehtävät kansallisen kehittämisrahoituksen hallinnoinnissa

Maakuntavaltuusto päättää Kainuun kehittämisrahan jakamisesta eri viranomaisille seuraaviin käyttötarkoituksiin:

1) alueiden kehittämislain (602/2002) 6 §:n 2 momentin mukaiseen alueen elinkeinotoiminnan omatoimiseen tukemiseen;

2) kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) 19 §:n mukaiseen valtiontukeen;

3) luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain (343/1991) 23 §:n 1 kohdan mukaisiin liikenteen ostoihin;

4) kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain (954/1981) mukaiseen kuljetustukeen;

5) yritystoiminnan tukemisesta annetun lain (1068/2000) 2, 3 ja 4 lukujen mukaisiin yritystukiin;

6) julkisista työvoimapalveluista annetun lain (1295/2002) 6 luvun 1 §:n mukaisiin koulutushankintoihin sekä 7 luvun mukaiseen työllistämistukeen ja lisätukeen;

7) eräiden työllisyysmäärärahojen käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1345/2002) mukaisiin avustuksiin, tukiin ja valtion investointeihin;

8) valtioneuvoston päätöksen ympäristönsuojelun edistämiseen myönnettävien avustusten yleisistä ehdoista (894/1996) mukaisiin avustuksiin;

9) yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain (56/1980) 2 §:n mukaisiin avustuksiin;

10) ympäristötöiden suunnittelusta ja rakentamisesta, peruskorjauksista ja rakentamisvelvoitteista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä valtion vesihuoltotöistä annetun valtioneuvoston päätöksen (976/1985) mukaisten töiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen; sekä

11) perustienpitoon ja tieverkon kehittämiseen.

Jakaessaan Kainuun kehittämisrahaa eri viranomaisille edellä 1 momentissa tarkoitettuihin

käyttötarkoituksiin maakuntavaltuusto päättää rahoituksen tulostavoitteista noudattaen soveltuvin osin, mitä tulostavoitteiden asettamisesta valtion talousarviosta annetussa lainsäädännössä säädetään. Asianomaiset viranomaiset tekevät valtuustolle perustellut ehdotukset niiden toimintaa koskevista tavoitteista ja määrärahoista.

Kainuun erityisolosuhteiden huomioon ottamiseksi maakuntavaltuusto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen yritystukien myöntämisestä, 6 kohdassa tarkoitetuista koulutushankinnoista ja 7 kohdassa tarkoitettujen avustusten ja tukien myöntämisestä.

11 §

Maakuntavaltuuston tehtävät rakennerahastovarojen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden hallinnoinnissa tavoite 1 -ohjelmassa

Maakuntavaltuuston päätöksen perusteella asianomainen maksuviranomaisministeriö irrottaa Kainuun maakuntaan osoitettujen tavoite 1 -ohjelman rakennerahastovarojen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden eri viranomaisille tavoite 1 -ohjelma-asiakirjassa ja sen täydennysosassa määriteltäviin käyttötarkoituksiin. Maakuntavaltuuston päätöksen tulee perustua 16 §:n 3 momentin mukaisen maakuntahallituksen esitykseen.

Maakuntavaltuusto voi päättää, että maksuviranomaisen tulee jättää osa rakennerahastovaroista ja vastaavasta valtion rahoitusosuudesta rakennerahastolain 12 §:n 5 momentissa tarkoitettuun ohjelmareserviin.

Maakuntavaltuusto voi 1 momentin mukaiseen jakopäätökseen sisällyttää ohjelman ja säädösten mukaisia tarkempia ohjeita varojen käyttöperusteista ja käyttötarkoituksista ja asettaa varojen käyttämistä koskevia ehtoja.

Maakuntavaltuusto antaa maakunnan lausunnon rakennerahastoista osarahoitettaviin yhteisöaloiteohjelmiin liittyvissä asioissa.

12 §

Toimivallan siirtäminen

Maakuntavaltuusto voi johtosäännöllä siirtää toimivaltaansa maakunnan muille toimielimille, luottamushenkilöille ja viranhaltijoille sekä oikeuttaa mainitut tahot siirtämään niille siirrettyä toimivaltaa edelleen siten kuin kuntalain 14 §:ssä säädetään. Toimivaltaa ei saa siirtää asiassa, josta maakuntavaltuuston tulee tämän lain tai muun lain mukaan päättää, eikä asiassa, jossa valtuuston päätösvaltaa ei kuntalain mukaan saa siirtää.

3 luku

Maakunnan muu hallinto

13 §

Maakunnan toimielimet

Maakuntavaltuusto valitsee toimikaudekseen maakuntahallituksen, jollei valtuusto ole päättänyt lyhyemmästä toimikaudesta.

Maakuntavaltuusto valitsee kuntalain 71 §:ssä tarkoitetun tarkastuslautakunnan maakunnan ja siihen kuuluvien kuntayhtymien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Maakunnassa ja siihen kuuluvissa kuntayhtymissä voi olla muita kuntalaisia ja muussa lainsäädännössä tarkoitettuja toimielimiä siten kuin valtuusto johtosäännössä määrää.

14 §

Luottamushenkilöiden erottaminen kesken toimikauden

Maakuntavaltuusto voi erottaa maakunnan toimielimeen valitsemansa luottamushenkilöt kesken toimikauden, jos he tai jotkut heistä eivät nauti valtuuston luottamusta. Erottamispäätös koskee kaikkia toimielimeen valittuja luottamushenkilöitä. Valtuusto ei kuitenkaan voi erottaa 16 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja maakuntahallituksen jäseniä.

15 §

Maakuntahallituksen tehtävät

Maakuntahallituksen tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätökset;
- 2) valvoa valtuuston päätösten laillisuutta;
- 3) panna täytäntöön valtuuston päätökset;
- 4) toimia maakuntaan kuuluvien kuntayhtymien hallituksena;
- 5) toimia rakennerahastolain 17 §:ssä ja alueiden kehittämislain 12 §:ssä tarkoitettuna maakunnan yhteistyöryhmänä; sekä
- 6) valvoa maakunnan etua sekä edustaa maakuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

16 §

Maakuntahallituksen eri kokoonpanot

Maakuntahallituksen peruskokoonpanossa on vähintään kahdeksan jäsentä ja sen puheenjohtajana toimii maakuntajohtaja. Johtosäännössä voidaan määrätä, että maakuntahallituksen peruskokoonpanon jäsenen on oltava maakuntavaltuuston jäsen. Maakuntahallituksen käsitellessä Kainuun liiton toimialaan kuuluvaa asiaa ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa säädettyjä asioita, sen toimintaan osallistuu Vaalan kunnan nimeämä edustaja.

Maakuntahallituksen käsitellessä 10 §:ssä tarkoitettuja asioita siihen kuuluvat peruskokoonpanon lisäksi Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskuksen, Kainuun ympäristökeskuksen, Oulun lääninhallituksen, Oulun tiepiirin ja Kainuun metsäkeskuksen edustajat. Maakuntavaltuusto valitsee edustajat saatuaan viranomaisten ehdotukset jäsenistä.

Maakuntahallituksen toimiessa maakunnan yhteisryhmänä sen kokoonpanoon kuuluvat 2 momentissa säädetyn lisäksi alueen työmarkkina- ja elinkeinoyhteistyö siten kuin rakennerahastolain 17 §:n 3 momentissa säädetään ja Vaalan kunnan nimeämä edustaja. Maakuntavaltuusto valitsee edustajat saatuaan järjestöjen ehdotukset jäsenistä. Maakuntahallituksella on jaostoja

ja sihteeristö siten kuin rakennerahastolain 17 §:n 7—9 momentissa ja 19 §:ssä säädetään.

17 §

Maakuntahallituksen jäsenten asema maakuntahallituksen toimiessa maakunnan yhteistyöryhmänä

Maakuntahallituksen toimiessa maakunnan yhteistyöryhmänä maakuntahallituksen ja sen tässä tehtävässä asettamien jaostojen jäsenet hoitavat tehtäviään virkavastuulla. Maakuntahallituksen jäsenistä on soveltuvien osin voimassa, mitä kuntalaissa säädetään luottamushenkilöistä.

Maakuntahallituksen jäsenille maksettavista palkkioista ja ansionmenetykskorvauksista sekä matkakustannusten ja muiden heille tehtävän hoitamisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta on voimassa, mitä kuntalaissa säädetään luottamushenkilöille maksettavista palkkioista ja korvauksista. Valtion viranomaisten edustajille maksettavista palkkioista ja korvauksista vastaa se, jota jäsen edustaa.

18 §

Maakuntahallituksen toimivaltaisuus

Maakuntahallitus on toimivaltainen peruskoonpanossaan, kun sen jäsenistä enemmän kuin puolet on läsnä.

Maakuntahallituksen toimiessa 16 §:n 2 momentissa tarkoitettussa kokoonpanossa sen toimivaltaisuuden edellytyksenä on 1 momentissa säädetyn lisäksi, että peruskokoonpanoon kuuluvat läsnä olevat jäsenet yhdessä puheenjohtajan kanssa muodostavat enemmistön.

Maakuntahallituksen toimiessa maakunnan yhteistyöryhmänä sen toimivaltaisuudesta ja päätöksenteosta on voimassa, mitä rakennerahastolain 20 §:ssä säädetään maakunnan yhteistyöryhmän toimivaltaisuudesta ja päätöksenteosta.

19 §

Maakuntajohtaja

Kainuun maakunnassa on maakuntajohtaja, jonka maakuntavaltuusto valitsee valtuuston toimikaudeksi.

Jollei maakuntajohtajan vaalissa kukaan ole saanut yli puolta annetuista äänistä, toimitetaan uusi vaali kahden eniten ääniä saaneen välillä. Tässä vaalissa eniten ääniä saanut tulee valituksi.

20 §

Maakuntajohtajan asema ja tehtävät

Maakuntajohtaja on päätoimisessa virkasuhteessa Kainuun liittoon. Maakuntajohtaja toimii Kainuun liiton johtajana ja maakuntahallituksen puheenjohtajana sen kaikissa kokoonpanoissa.

Maakuntajohtajalla on oikeus käyttää puhevaltaa maakuntahallituksen puolesta sekä saada maakunnan viranomaisilta tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Maakuntajohtajan irtisanomisesta ja muihin tehtäviin siirtämisestä on soveltuvien osin voimassa, mitä kunnanjohtajasta säädetään kuntalain 25 §:ssä.

4 luku

Pakolliset kuntayhtymät

21 §

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Kainuun maakunnassa toimii sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, johon 2 §:ssä mainitut kunnat kuuluvat.

Kuntayhtymä huolehtii maakunnassa tehtävistä, jotka on säädetty kunnalle tai kuntayhtymälle:

- 1) kansanterveyslaissa (66/1972);
- 2) erikoissairaanhoitolaissa (1062/1989);
- 3) mielenterveyslaissa (1116/1990);

- 4) tartuntatautilaissa (583/1986);
 - 5) terveydensuojelulaissa (763/1994);
 - 6) lastensuojelulaissa (683/1983);
 - 7) päihdehuoltolaissa (41/1986);
 - 8) toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetussa laissa (693/1976);
 - 9) elintarvikelaissa (361/1995);
 - 10) eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetussa laissa (1195/1996);
 - 11) kemikaalilaissa (744/1989);
 - 12) tuoteturvallisuuslaissa (914/1986);
 - 13) eläinlääkintähuoltolaissa (685/1990);
- sekä
- 14) eläinsuojelulaissa (247/1996).

Kuntayhtymä huolehtii myös sosiaalihuoltolain (710/1982) mukaisesta vanhusten laitoshuollosta ja kasvatus- ja perheneuvonnasta sekä lastenvalvojalle isyylain (700/1975), isyylain voimaannosta annetun lain (701/1975) ja sosiaalihuoltolain nojalla kuuluvista tehtävistä. Lisäksi kuntayhtymä huolehtii vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/1987) säädetyistä kuntoutusohjauksesta, sopeutumisvalmennuksesta, vaikeavammaisten henkilöiden kohtuullisista kuljetuspalveluista niihin liittyvine saattajapalveluineen ja tulkkipalveluista. Kuntayhtymä huolehtii niin ikään kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa säädetyistä tehtävistä lukuun ottamatta sanotun lain 2 §:n 3 kohdassa säädettyä toiminnallista valmennusta ja sanotun lain 2 §:n 4 kohdassa säädettyä työtoiminnan ja asumisen järjestämistä sekä muuta vastaavaa yhteiskunnallista sopeutumista edistävää toimintaa.

Kokeilualan kunnat voivat antaa kuntayhtymälle myös muita tehtäviä.

22 §

Kainuun koulutuskuntayhtymä

Kainuun maakunnassa toimii Kainuun koulutuskuntayhtymä, johon 2 §:ssä mainitut kunnat kuuluvat.

Kuntayhtymä toimii 2 §:ssä mainittujen kuntien sijasta lukiolain (629/1998) ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) mukai-

sena koulutuksen järjestäjänä. Lisäksi kuntayhtymä toimii ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) mukaisena koulutuksen järjestäjänä silloin, kun ammatillista koulutusta järjestänyt kunta on järjestänyt myös ammatillista aikuiskoulutusta. Kainuun koulutuskuntayhtymään sovelletaan kuntayhtymään kuuluville kunnille myönnettyihin koulutuksen järjestämislupiin sisältyviä määräyksiä, lukuun ottamatta määräyksiä kunnista, joissa koulutusta järjestetään. Koulutuksen järjestämislupien muuttamisesta kokeilun aikana on voimassa, mitä edellä mainituissa laeissa säädetään.

Kokeilualan kunnat voivat antaa kuntayhtymälle myös muita kuin 2 momentissa säädetyjä opetus- ja kulttuuritoimen tehtäviä.

23 §

Peruspalveluiden rahoitus

Kainuun kunnat rahoittavat Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän järjestämiä 21 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyjä palveluita siten kuin kunnat siitä kuntayhtymän perussopimuksessa sopivat. Perussopimuksen mukainen rahoitus palveluihin maksetaan maakunnalle.

Kainuun maakunnan alueella järjestettävän lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen valtionrahoitus myönnetään ja maksetaan maakunnalle. Valtionrahoituksesta on voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (635/1998) säädetään. Lukion valtionrahoituksen perusteena käytetään kuitenkin kullekin tämän lain voimaan tullessa lukiokoulutusta järjestäneelle kunnalle erikseen laskettavia yksikköhintoja siten kuin ne edelleenkin toimitivat lukiokoulutuksen järjestäjinä.

Maakuntavaltuusto päättää Kainuun liitolle tulevan sekä 1 ja 2 momentissa säädetyin rahoituksen käyttämisestä tämän lain mukaisiin tarkoituksiin.

Kainuun maakunnalle ja 2 §:ssä mainituille kunnille voidaan myöntää valtionosuutta ja -avustusta maakunnalle kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen tehtävien edellyttämiin perustamishankkeisiin siten kuin siitä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelus-

ta ja valtiosuudesta annetussa laissa (733/1992) sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään.

5 luku

Maakuntavaali

24 §

Maakuntavaali, valtuutetut ja varavaltuutetut

Kainuun maakuntavaali toimitetaan välittömänä, salaisina ja suhteellisina kunnallisvaalien yhteydessä. Kaikilla äänioikeutetuilla on yhtäläinen äänioikeus.

Vaalipiirinä on kokeilualue. Kustakin kokeilualueen kunnasta valitaan 32 §:ssä tarkoitetun laskutoimituksen osoittama määrä valtuutettuja. Kussakin kunnassa asetetaan omat ehdokkaat. Jokaiselle maakuntavaltuuston jäsenelle valitaan varavaltuutettuja jokaisen maakuntavaaleissa esiintyneen vaaliliiton, puolueen ja yhteislistan valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin valtuutettuja, kuitenkin vähintään kaksi. Yhteislistaan kuulumattoman valitsijayhdistyksen ehdokkaana valitulla valtuutetulla ei ole varavaltuutettua.

Jos valtuutetun on todettu menettäneen vaalikelpoisuutensa, hänet on vapautettu toimestaan tai hän on kuollut, valtuuston puheenjohtaja kutsuu hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan varavaltuutetun.

Maakuntavaaleissa kaikissa kunnissa asetetut ehdokkaat ovat yhdellä ehdokaslistojen yhdistelmällä.

25 §

Äänioikeus

Äänioikeus Kainuun maakuntakuntavaalissa on Suomen sekä muun Euroopan unionin jäsenvaltion, Islannin ja Norjan kansalaisella, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja jonka kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta on joku kokeilualueen kunnista väestötietojärjestel-

mässä olevien tietojen mukaan 51. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeus Kainuun maakuntavaaleissa on myös muulla edellä säädetyt edellytykset täyttävällä ulkomaalaisella, jos hänellä tuolloin on ollut kotikunta Suomessa kahden vuoden ajan.

26 §

Yleinen vaalikelpoisuus

Vaalikelpoinen Kainuun maakuntavaltuustoon on henkilö:

1) jonka kotikunta on joku kokeilualueen kunnista;

2) jolla on jossakin kokeilualueen kunnassa äänioikeus kunnallisvaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan; ja

3) joka ei ole vajaavaltainen.

Ehdokkaaksi Kainuun maakuntavaltuustoon valitsemista varten voidaan asettaa vain henkilö, joka on antanut kirjallisen suostumuksensa valtuutetun toimen vastaanottamiseen.

27 §

Vaalikelpoisuuden rajoitukset

Vaalikelpoinen Kainuun maakuntavaltuustoon ei ole:

1) valtion virkamies, joka hoitaa välittömästi maakuntahallintoa koskevia valvontatehtäviä;

2) valtion aluehallinnon virkamies, joka toimii johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä, johon liittyy maakunnan valtuuston toimivaltaan kuuluvien kehittämisrahojen myöntäminen;

3) maakunnan liiton palveluksessa oleva henkilö, joka toimii johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä; eikä

4) maakuntavaltuuston alaisen kuntayhtymän palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuun maakunnan liiton palveluksessa olevaan henkilöön.

Edellä tarkoitettussa palvelussuhteessa oleva on vaalikelpoinen valtuutetuksi, jos palvelus-

suhde päättyy ennen kuin valtuutettujen toimikausi alkaa.

28 §

Vaalin toimittaminen

Maakuntavaali toimitetaan noudattaen soveltuvin osin vaalilain (714/1998) 5 ja 6 luvun säännöksiä. Ennakoäänestys-oikeudesta maakuntavaalissa on kuitenkin voimassa, mitä jäljempänä 29 §:ssä säädetään.

29 §

Ennakoäänestys-oikeus

Jokainen äänioikeutettu saa äänestää ennakolta maakuntavaalissa kokeilualueella kunnassa olevassa ennakoäänestyspaikassa.

Äänioikeutettu, joka on hoidettavana sairaalassa, ympärivuorokautista hoitoa antavassa tai muussa kunnan keskusvaalilautakunnan ennakoäänestyspaikaksi määräämässä sosiaalihuollon toimintayksikössä taikka joka on otettu rangaistuslaitokseen, saa äänestää ennakolta kyseisessä laitoksessa.

Äänioikeutettu, jonka kyky liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, ettei hän pääse äänestys- eikä ennakoäänestyspaikkaan ilman kohtuuttomia vaikeuksia, saa, sen mukaisesti kuin vaalilain 55 §:ssä säädetään, äänestää ennakolta kotonaan kokeilualueen siinä kunnassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kotikunnakseen.

30 §

Ehdokasasettelu

Ehdokasasettelussa ja ehdokashakemuksessa noudatetaan soveltuvin osin vaalilain 146—156 §:ää ottaen huomioon, mitä jäljempänä 2—5 momentissa säädetään.

Jos puolueet yhtyvät vaaliliitoksi yhdessä kunnassa, on sama vaaliliitto solmittava kaikissa kokeilualueen kunnissa.

Jos vähintään kaksi ehdokkaita asettavaa yhteislistaa on keskenään sopinut muodostavansa

maakuntayhteislistan, kunkin tällaisen yhteislistan vaaliasiamiehen on annettava tätä koskeva ilmoitus kunnan keskusvaalilautakunnalle samanaikaisesti vaalilain 156 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kanssa. Kullakin maakuntayhteislistan muodostavalla yhteislistalla tulee olla sama nimitys.

Puolueella, vaaliliitolla tai yhteislistalla on oikeus asettaa kussakin kunnassa enintään kunnasta valittavien maakuntavaltuutettujen kaksinkertainen määrä ehdokkaita. Jos kunnasta valitaan kuitenkin vähemmän kuin viisi maakuntavaltuutettua, ehdokkaiden enimmäismäärä on 10.

Puolueen ja valitsijayhdistyksen vaaliasiamiehet kunnallisvaaleissa voivat toimia vaaliasiamiehinä myös maakuntavaltuuston vaaleissa.

31 §

Vaaliviranomaiset

Vaalipiirilautakuntana toimii Kajaanin kaupungin keskusvaalilautakunta.

32 §

Maakuntavaltuuston paikkojen jako kuntien kesken

Maakuntavaltuutettujen paikat jaetaan kokeilualueen kesken väestötietojärjestelmässä vaalivuoden toukokuun 31 päivän päättyessä olevien tietojen mukaan. Kunkin kunnan asukasluku jaetaan kokeilualueen asukasluvulla ja kerrotaan saatu luku luvulla 39. Kuhunkin kuntaan tulee laskutoimituksen osoittama kokonaisluku vastaava määrä maakuntavaltuutettuja. Jos kaikki paikat eivät näin tule jaetuksi, loput paikat jaetaan kuntien kesken laskutoimituksen osoittamien lukujen desimaaliosien suuruuden osoittamassa järjestyksessä.

Jokaiseen kuntaan tulee kuitenkin vähintään yksi maakuntavaltuustopaikka.

Jaon maakuntavaltuustopaikkojen kesken toimittaa oikeusministeriö hyvissä ajoin ennen vaa-

leja antamallaan päätöksellä, joka julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa.

33 §

Vaalin tuloksen laskenta kunnassa

Keskusvaalilautakunta vahvistaa 3. päivänä vaalipäivän jälkeen kello 12.00 aloitettavassa kokouksessaan ne äänimäärät, jotka kukin ehdokas, puolue tai yhteislista ovat yhteensä saaneet kunnassa, ja ilmoittaa viipymättä näin vahvistetut äänimäärät ja kunnassa annettujen äänten kokonaismäärän Kajaanin keskusvaalilautakunnalle.

34 §

Vaalin tuloksen määrääminen

Saataan kuntien keskusvaalilautakunnilta 33 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen Kajaanin keskusvaalilautakunta laskee yhteen kukin puolueen ja maakuntayhteislistan kokeilualueella saamat äänimäärät. Tämän jälkeen annetaan kullekin puolueelle, maakuntayhteislistalle ja maakuntayhteislistaan kuulumattomalle maakuntavertausluvut siten, että kukin puolue ja yhteislista saa ensimmäiseksi vertauslukuun kokeilualueella saamansa kokonaisäänimäärän, toiseksi vertauslukuun puolet siitä, kolmanneksi vertauslukuun kolmanneksen, neljänneksi vertauslukuun neljänneksen ja niin edelleen. Yhteislistaan kuulumattoman valitsijayhdistyksen ehdokkaan maakuntavertauslukuna on hänen saamansa äänimäärä. Seuraavaksi kaikki maakuntavertausluvut asetetaan niiden suuruuden mukaiseen järjestykseen ja niistä valitaan sarjan alusta kolmekymmentähdeksän. Näin saadut maakuntavertausluvut osoittavat, kuinka monta valtuutetun paikkaa kukin puolue, yhteislista tai yhteislistaan kuulumaton valitsijayhdistys saa maakuntavaltuustossa.

35 §

Valtuutettujen paikkojen täyttäminen kunnittain

Jos puolue tai maakuntayhteislista on saanut maakuntavaltuustoon vain yhden valtuutetun, täytetään se siinä kunnassa, jossa puolueen tai maakuntayhteislistan asettamat ehdokkaat ovat saaneet eniten ääniä. Jos puolue tai yhteislista on saanut vähintään kaksi valtuutetun paikkaa, jaetaan ne kuntien kesken samassa suhteessa kuin puolueen tai maakuntayhteislistan saamat äänet jakautuvat kuntien kesken. Tätä varten puolueen tai maakuntayhteislistan kunnassa saama äänimäärä jaetaan puolueen tai maakuntayhteislistan kokeilualueella saamalla äänimäärällä ja tämä luku kerrotaan puolueen tai maakuntayhteislistan maakunnassa saamien valtuutettujen paikkojen lukumäärällä. Kustakin kunnasta tulee valituksi näin saadun luvun osoittamaa kokonaislukua vastaava määrä puolueen tai yhteislistan ehdokkaita. Jos puolueen tai yhteislistan kaikki paikat eivät näin tule täytetyksi, loput paikat jaetaan kuntien kesken luvun osoittamien desimaaliosien suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Kussakin kunnassa 1 momentissa sanotuin tavoin määräytyneet valtuustopaikat jaetaan puolueiden ja yhteislistojen sisällä ehdokkaiden saamien henkilökohtaisten äänimäärien suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

36 §

Valtuutetun paikan siirtyminen puolueen tai yhteislistan sisällä kunnasta toiseen

Jos sen jälkeen, kun valtuustopaikat on täytetty 35 §:n mukaisesti kunnittain, tulisi jostain kunnasta valittavaksi valtuutettuja enemmän kuin mitä 32 §:n 3 momentissa tarkoitettussa oikeusministeriön päätöksessä on määrätty, siirtyy tällaisesta kunnasta eroa vastaava määrä valtuustopaikkoja sellaiseen kuntaan, jonka valtuustopaikkojen lukumäärä olisi vastaavasti jäänyt vajaaksi. Puolueen tai maakuntayhteislistan saama tai yhteislistan ulkopuolisen valitsijayh-

distyksen ainoaa valtuustopaikkaa ei voida siirtää toiseen kuntaan.

Kajaanin keskusvaalilautakunta siirtää kunnasta, josta 1 momentin mukaisesti on ylimääräisiä paikkoja, tarvittaessa arvalla määrättyyn kuntaan paikan, johon oikeuttava henkilökohtainen äänimäärä on pienin.

37 §

Varavaltuutetut

Maakuntavaltuutetulle määrätään varavaltuutettu siten, että varavaltuutetuksi tulee samasta kunnasta ensimmäinen valitsematta jäänyt ehdokas siitä puolueesta tai yhteislistasta, johon valittu kuului.

Jollei maakuntavaltuutetulle muuten saada varavaltuutettua, varavaltuutetuksi määrätään se kunnasta valitsematta jäänyt ehdokas, joka tulisi 35 §:n mukaan seuraavana valituksi.

Jos varavaltuutettu tulee valtuutetuksi tai muuten poistuu, Kajaanin keskusvaalilautakunnan tulee määrätä maakuntavaltuutetulle uusi varavaltuutettu noudattaen, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään.

38 §

Vaalien tuloksen vahvistaminen ja tiedottaminen

Kajaanin keskusvaalilautakunta vahvistaa, julkaisee ja tiedottaa Kainuun maakuntavaalin tuloksen vaalilain I osan 7 luvun 94 §:n mukaisesti.

39 §

Muutoksenhaku vaaliin

Päätökseen, jolla maakuntakuntavaalin tulos on vahvistettu, saa hakea muutosta siten kuin vaalilain 8 luvussa muutoksenhausta kunnallisvaaleista säädetään.

Vaalien määräämisessä uusittavaksi ja vaalien tuloksen oikaisemisessa sovelletaan, mitä vaalilain 103 §:ssä säädetään.

40 §

Muiden säännösten soveltaminen vaaleissa.

Maakuntakuntavaaliin noudatetaan muilta osin vaalilain I osan yhteisiä ja III osan erinäisiä säännöksiä. Maakuntavaalissa noudatetaan lisäksi kunnallisvaaleja koskevia säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä, sekä kuntalain 37 ja 38 §:n säännöksiä.

Maakuntavaalissa sovelletaan ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamisesta annettua lakia (414/2000).

Oikeusministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä ja ohjeita maakuntavaalin teknisestä järjestämisestä.

6 luku

Erinäisiä säännöksiä

41 §

Kuntalain soveltaminen

Maakunnan hallinnosta, maakunnan asukkaiden osallistumisoikeudesta, luottamushenkilöistä, henkilöstöstä, hallintomenettelystä, taloudesta, hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä kuntien yhteistoiminnasta on, sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kuntalaissa säädetään kuntayhtymästä. Maakuntavaltuustoon sovelletaan tällöin kuntalain säännöksiä valtuustosta ja maakuntahallitukseen kuntalain säännöksiä kunnanhallituksesta. Maakuntavaltuustoon ei kuitenkaan sovelleta kuntalain 81, 82 ja 86 a §:ää.

42 §

Muun lainsäädännön soveltaminen

Maakunnan toimielimiin sovelletaan tämän lain ja kuntalain lisäksi hallintomenettelylakia (598/1982), tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua lakia (232/1966), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999),

asiakirjain lähettämisestä annettua lakia (74/1954) ja kielilakia (148/1922).

Maakuntaan, maakunnan toimielimiin tai viranhaltijoihin niiden hoitaessa tässä laissa maakunnalle säädettyä tehtävää sovelletaan, mitä muutoin näistä tehtävistä erikseen säädetään.

43 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta maakunnan toimielimen tämän lain nojalla tekemään päätökseen on voimassa, mitä kuntalain 11 luvussa säädetään oikaisuvaatimuksesta ja kunnallisvalituksesta. Oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä myös kokeilualueen kunta ja sen jäsen.

Muutoksenhausta maakunnan toimielimen päätökseen, jonka se on tehnyt 21 ja 22 §:ssä mainitun lain nojalla, on voimassa, mitä mainituissa laeissa muutoksenhausta säädetään.

44 §

Henkilöstön asema

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvia tehtäviä Kainuun maakunnan kunnissa sekä Kainuun sairaanhoito- ja erityishuoltopiirin kuntayhtymässä hoitavat viranhaltijat ja työntekijät siirretään kuntayhtymien toiminnan alkaessa niiden palvelukseen aikaisempia vastaaviin tehtäviin. Virka- tai työsopimussuhteeseen liittyvät oikeudet ja etuudet eivät siirron yhteydessä muutu.

Ennen henkilöstön siirtämistä eräänntyneestä virka- tai työsopimuksesta johtuvasta palkka- tai muusta saatavasta vastaavat Kainuun maakunta ja työnantajana toiminut kunta yhteisvastuullisesti. Työnantajana toiminut kunta on kuitenkin maakunnalle vastuussa ennen henkilöstön siirtämistä eräänntyneestä saatavasta, jollei muuta ole sovittu.

45 §

Kokeilun seuranta

Sisäasiainministeriön tehtävänä on seurata ja arvioida hallintokokeilun edistymistä, seurata Kainuun kehitystä sekä valtion toimenpiteiden vaikutuksia Kainuussa.

Kuntien, maakunnan ja valtion viranomaisten on annettava sisäasiainministeriölle tarpeelliset tiedot kokeilun ja eri toimenpiteiden seuraamiseksi ja arvioimiseksi.

Asianomaisten ministeriöiden, hallintokokeiluun kuuluvien kuntien ja maakunnan tulee neuvotella jonkun osapuolen aloitteesta hallintokokeilua tai sen toimeenpanoa koskevista asioista.

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

46 §

Voimaantulo ja kokeilun alkaminen

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2003 ja se on voimassa vuoden 2012 loppuun.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Kainuun hallintokokeilu alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005.

47 §

Maakuntavaali

Tässä laissa tarkoitettu maakuntavaali toimitetaan ensimmäisen kerran vuonna 2004 järjestettävien kunnallisvaalien yhteydessä.

48 §

Kuntayhtymien perustaminen

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän ja Kainuun koulutuskuntayhtymän perustamisesta päätetään tämän lain 2 §:ssä mainittujen kuntien edustajainkokouksessa. Kuntien edustajien lukumäärästä ja äänimäärästä

edustajainkokouksessa on voimassa, mitä erikoissairaanhoidon lain 16 ja 17 §:ssä säädetään liittovaltuuston jäsenten lukumäärästä ja äänimäärästä. Erikoissairaanhoidon lain 17 §:ssä säädetystä äänimäärärajoituksesta poiketen kunnan edustajien yhteenlasketusta äänimäärästä vähennetään 40 prosenttia siitä äänimäärästä, joka ylittää kahdeskymmenesosan kaikkien kuntien yhteenlasketusta rajoittamattomasta äänimäärästä.

Edustajainkokous on päätösvaltainen, kun kokouksessa on edustettuna vähintään kaksi kolmannesta edustajainkokoukseen osallistuvista kunnista ja niiden asukasluvu on vähintään puolet kaikkien edustajainkokoukseen osallistuvien kuntien yhteenlasketusta asukasluvusta. Edustajainkokous antaa tarpeelliset määräykset perussopimuksen ja muiden asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä päättää yhteisten kustannusten suorittamisesta. Edustajainkokouksen menettelyistä ja muutoksenhausta edustajainkokouksen päätökseen noudatetaan muutoin soveltuvin osin, mitä valtuustosta säädetään kuntalain 7 ja 11 luvussa.

Edustajainkokouksen kutsuu ensimmäisen kerran koolle Oulun lääninhallitus. Lääninhallituksen määräämä henkilö johtaa kokousta, kunnes edustajainkokoukselle on valittu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Kuntien edustajainkokous on kutsuttava koolle siten, että se kokoontuu ensimmäisen kerran viimeistään kesäkuussa 2003.

Tässä pykälässä tarkoitettujen kuntayhtymien perustamisesta sekä niiden perussopimusten hyväksymisestä tulee päättää vuoden 2004 huhtikuun loppuun mennessä.

Vaalan kunta osallistuu päätöksentekoon sovittaessa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisten tehtävien järjestämisestä.

49 §

Valtioneuvoston toimivalta kuntayhtymien perustamisessa

Jos Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän tai Kainuun koulutuskuntayhtymän perustamisesta ei ole päätetty 48 §:n 4 mo-

mentissa säädettyyn ajankohtaan mennessä ja on ilmeistä, ettei kuntayhtymää saada muutoin perustetuksi, valtioneuvosto päättää maakunnan kuntia kuultuaan kuntalain 78 §:n 3 momentissa ja tämän lain 50 §:ssä säädettyistä kuntayhtymän perussopimuksessa sovittavista asioista siltä osin kuin kunnat eivät ole niistä sopineet.

Valtioneuvoston päättämä perussopimus on voimassa siihen asti, kunnes kunnat sopivat siitä toisin.

50 §

Toimitilat ja -välineet

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän ja Kainuun koulutuskuntayhtymän perussopimuksissa on sovittava, sen lisäksi mitä kuntalain 78 §:ssä säädetään, kuntayhtymän hallintaan siirtyvistä toimitiloista ja -välineistä sekä niistä suoritettavien korvausten perusteista.

51 §

Asiakirjojen siirtyminen

Edellä 21 ja 22 §:ssä säädettyihin tehtäviin liittyvät kuntien viranomaisten laatimat ja säilyttämät asiakirjat siirtyvät kuntayhtymien toiminnan alkaessa Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän ja Kainuun koulutuskuntayhtymän säilytettäväksi ja käytettäväksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisessa syntyvien henkilörekistereiden rekisterinpitäjinä ovat rekisterinpitäjinä lain voimaan tullessa toimivat toimintayksiköt.

52 §

Vaalan kuntaa koskevat erityissäännökset

Vaalan kunta sopii Kainuun liiton ja Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa jäsenyytensä aiheuttamista oikeuksista ja velvollisuuksista hallintokokeilun aikana. Vaalan kunnan osallistumisoikeudesta maakuntavaltuuston ja -hallituksen toimintaan säädetään tämän lain 8 ja 16 §:ssä.

53 §

Kokeilun alkaminen ja vireillä olevien asioiden käsittely

Ennen hallintokokeilun alkua vireille tulleet asiat käsitellään asian vireille tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

54 §

Valtion talousarvio vuonna 2005

Edellä lain 6 ja 7 §:ssä tarkoitetut määrärahat otetaan ensimmäisen kerran valtion vuoden 2005 talousarvioon.

Helsingissä 17 päivänä helmikuuta 2003
